

MANIFESTUL NOTARIATULUI EUROPEAN

Cele 22 de notariate membre CNUE, printre care și UNNPR, pledează pentru întărirea rolului notarilor, garantarea securității juridice într-o lume digitală din ce în ce mai nesigură, protecția drepturilor cetățenilor, lupta împotriva spălării banilor, promovarea fiabilității registrelor și a dezvoltării justiției necontencioase.

În contextul alegerilor europene pentru legislatura 2024-2029, notariatele membre ale Consiliului Notariatelor din Uniunea Europeană solicită instituțiilor UE să își reînnoiască sprijinul pentru o politică de finanțare multianuală ambițioasă în domeniul Justiției. Totodată, organizația reprezentativă a profesiei notariale la nivel european a stabilit o listă de priorități în atenția viitorilor deputați europeni, ai membrilor Comisiei Europene și ai Consiliului, reamintind importanța respectării dreptului romano-germanic, indiferent de inițiativele viitoare de revizuire a tratatelor. Prioritățile, în număr de șapte, fac obiectul manifestului adoptat în unanimitate la 8 decembrie 2023, la Bruxelles, de reprezentanții celor 22 de notariate membre ale CNUE. Acestea sunt:

- **Garantarea securității juridice într-o lume digitală din ce în ce mai incertă**

Continuând pe calea digitală, CNUE face eforturi să mențină garanțiile procedurale, securitatea juridică și securitatea datelor din lumea analogică în sfera digitală. Este esențial ca dezvoltarea soluțiilor digitale într-un context transfrontalier, în special inteligența artificială, să nu submineze securitatea juridică și accesul la drepturi pentru cetățenii europeni. Este important să se țină cont de situația celor care nu au cunoștințele sau capacitatea de a folosi tehnologia digitală în viața de zi cu zi.

Propunerile notarilor:

Notarii europeni sunt pregătiți să modeleze realitatea digitală și evoluțiile viitoare ca precursori, ca deschizători de drumuri. Cu toate acestea, pentru a include întreaga populație, dar și pentru a preveni operațiunile frauduloase, legislația europeană nu poate exclude posibilitatea procedurilor în prezență fizică. În dezvoltarea unui cadru european de reglementare a inteligenței artificiale, CNUE susține o „abordare bazată pe om”: luarea deciziilor finale ar trebui să fie întotdeauna încredințată unui profesionist în științe juridice umane și nu unui sistem automatizat.

- **O mai bună protecție a drepturilor cetățenilor**

În ultimele două decenii au fost adoptate reglementări importante pentru a construi punți între sistemele juridice naționale, precum reglementările europene privind succesiunea internațională, regimurile matrimoniale, parteneriatele înregistrate și circulația documentelor publice. Mai recent, Comisia Europeană a publicat o propunere de regulament privind filiația, precum și un pachet

legislativ care vizează consolidarea protecției transfrontaliere a adulților. Accesul la justiție pentru persoanele vulnerabile este o altă problemă socială majoră și o provocare pentru Uniunea Europeană, care trebuie să o ia mai bine în considerare în dezvoltarea politicilor sale.

Propunerile notarilor:

CNUE solicită adoptarea rapidă a pachetului legislativ privind protecția transfrontalieră a adulților; UE trebuie să ia în considerare unificarea normelor de conflict de legi la nivel european în domenii noi: adopție, celebrarea căsătoriei, contracte de conviețuire, absență (efectele juridice ale dispariției unui individ după o anumită perioadă); pentru toate statele membre care au ratificat Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu handicap - este esențial ca principiile enunțate în acest document să ghideze acțiunea Uniunii Europene, în special cea a asigurării dreptului la autonomie și acces la justiție al persoanelor cu handicap; pentru aplicarea corectă a legislației europene, instruirea practicienilor în drept, în special a notarilor, trebuie încurajată și susținută de Uniunea Europeană.

- **Facilitarea reglementării succesiunilor în Europa**

Din 17 august 2015 este în vigoare Regulamentul (UE) Nr. 650/2012 care facilitează reglementarea succesiunilor internaționale în Europa. În majoritatea statelor membre, notarii sunt principalele contacte pentru orice întrebări legate de dreptul succesoral. Pe baza acestei experiențe de teren, CNUE a publicat în martie 2023 rezultatele proiectului „MAPE Successions”, al cărui obiectiv a fost evaluarea de către notari a aplicării Regulamentului (UE) nr.650/2012 privind succesiunile internaționale. Pe parcursul acestui proiect cu o durată de doi ani, peste 2.100 de notari au contribuit și au împărtășit experiențele lor pe o gamă largă de subiecte acoperite de regulament: reguli de competență, alegerea legii aplicabile, acceptarea documentelor autentice, certificat de moștenire european etc. Toate aceste date au fost analizate și discutate de o echipă de cadre universitare și notari, care și-au prezentat recomandările.

Moștenirea digitală este, de asemenea, o preocupare tot mai mare în rândul cetățenilor europeni. Acum este necesar să se definească și să se reglementeze patrimoniul digital printr-o legislație europeană adecvată. Notarii din Europa se angajează să lucreze la redactarea clauzelor digitale din dispozițiile testamentare, care să poată lua în considerare prezența și bunurile online ale defunctului: date electronice de contact, parole, numere de cont, fotografii, videoclipuri, piese muzicale etc. Întrucât piețele și serviciile digitale relevante sunt transfrontaliere, aceasta este o problemă care trebuie abordată la nivelul UE.

Propunerile notarilor:

În vederea evaluării Regulamentului (UE) nr. 650/2012, CNUE va pune la dispoziția Comisiei Europene datele colectate în cadrul proiectului „MAPE Successions”; în vederea revizuirii aceluiași regulament, CNUE solicită implementarea recomandărilor sale - mai precis, CNUE sprijină crearea și interconectarea registrelor certificatelor europene de moștenire și a procedurilor de moștenire deschise și închise prin intermediul Asociației Rețelei Europene a Registrelor Testamentelor (ARERT - www.arert.eu); CNUE sprijină stabilirea unor reguli europene uniforme în materie de patrimoniu digital; CNUE solicită instituirea unei legislații europene menite să limiteze cazurile de dublă impozitare în materie de succesiune; CNUE solicită înființarea unui

portal european care să permită persoanelor responsabile cu dezbaterile succesiunilor să găsească cu ușurință datele de contact ale instituțiilor financiare unde decedații au conturi bancare, conturi de economii salariale și contracte de asigurare de viață

- **Promovarea fiabilității registrelor**

Calitatea și transparența registrelor sunt elemente inseparabile ale unei economii europene competitive. Pentru activitățile lor în cadrul pieței interne, operatorii economici trebuie să poată conta pe informații adevărate, corecte și de încredere. Ele sunt, de asemenea, elemente esențiale pentru statele membre în lupta lor împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului, precum și în sprijinul aplicării sancțiunilor. Mai mult ca niciodată, odată cu digitalizarea tot mai mare a procedurilor, este imperativ să se asigure fiabilitatea înregistrărilor. În special, crearea și interconectarea registrelor nu trebuie să se facă în detrimentul securității juridice. Iată de ce CNUE solicită instituțiilor europene să asigure instituirea unor garanții solide pentru asigurarea fiabilității registrelor. Pentru aceasta, este esențial ca datele registrului să fie verificate de autorități publice (precum instanțe, autorități administrative sau notari) care acționează în interes public, care sunt strict controlate și care aderă la un drept procedural special.

Propunerile notarilor:

În interes general, CNUE susține principiul controlului preventiv de către o autoritate publică, (în special titulari ai unei funcții publice), astfel încât toți europenii să se poată baza pe ele; CNUE solicită instituțiilor europene să pună în aplicare garanții adecvate care asigură fiabilitatea datelor publicate în registre pentru a facilita utilizarea lor transfrontalieră.

- **Acțiunea în lupta împotriva spălării banilor**

Notarii din Europa reprezintă o verigă centrală în lupta împotriva spălării banilor. Aceștia au obligația de a informa autoritățile publice cu privire la orice suspiciuni pe care le pot avea cu privire la o operațiune sau tranzacție financiară. Ei implementează recomandările elaborate de Grupul de acțiune financiară (GAFI) și legislația europeană

Cu toate acestea, tehnicile de „albire” a banilor sunt în continuă evoluție, folosind noi resurse și urmărind dezvoltarea tehnologiilor. Potrivit unei estimări a GAFI/FATF¹, volumul anual al operațiunilor de spălare a banilor reprezintă între 2 și 5% din PIB-ul global. În acest context, instituțiile europene au grijă să adapteze cadrul legislativ la realitățile de pe teren. În acest sens, un nou pachet legislativ ar trebui să intre foarte repede în vigoare.

Propunerile notarilor:

CNUE solicită adoptarea rapidă de către instituțiile europene și implementarea imediată a noului cadru de reglementare. Pentru a acționa și mai eficient în lupta împotriva spălării banilor, CNUE solicită Uniunii Europene un sprijin mai mare pentru formarea practicienilor, precum notarii. Totodată, CNUE solicită Uniunii Europene să acționeze în vederea stabilirii unor instrumente specifice de cooperare între statele membre și practicienii.

¹ Grupul de Acțiune Financiară (GAFI) pentru controlul spălării banilor

- **Promovarea dezvoltării justiției necontencioase în Europa**

Pe lângă economisirea de timp și bani, transferul de competențe de la instanțe și administrație publică către notari contribuie la eficiența justiției și la îmbunătățirea funcționării statelor. În acest context, trebuie menționat că notarii, în calitate de funcționari publici, respectă standardele procedurale esențiale precum imparțialitatea, independența și audierea părților în sensul cerințelor referitoare la principiile fundamentale ale statului de drept. În statele membre în care notarii exercită funcții judiciare, aceștia îndeplinesc, de asemenea, cerințele articolului 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (dreptul la un proces echitabil) și ale articolului 47 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

Propunerile notarilor:

CNUE solicită promovarea utilizării procedurilor de justiție preventivă în adoptarea viitoarelor texte legislative europene; CNUE propune o mai bună includere a justiției necontencioase în cadrul activităților europene care vizează îmbunătățirea eficienței sistemelor judiciare; CNUE solicită ca notarii care acționează în contextul procedurilor necontencioase să aibă acces la toate instrumentele de asistență reciprocă puse în aplicare pentru a facilita prelucrarea dosarelor individuale (de exemplu Rețeaua Judiciară Europeană în materie civilă și comercială).

- **Susținerea Ucrainei**

Propunerile notarilor:

Având în vedere rolul important jucat de notari în tranzacțiile legate de companii și imobiliare, CNUE dorește să își intensifice cooperarea cu Comisia Europeană în vederea unei mai bune aplicări a sancțiunilor împotriva Rusiei și a Belarusului; Un sistem judiciar eficient, bazat pe prevenție și securitate juridică, este o componentă esențială a statului de drept. Prin sprijinul financiar, Uniunea Europeană trebuie să ajute practicienii și administrațiile să păstreze și să reconstruiască rapid bazele necesare unui cadru legal stabil și previzibil, condiție sine qua non pentru o dezvoltare economică și socială durabilă.

Sprijinul pentru statul de drept, administrarea preventivă a justiției în timp de război și reconstrucția Ucrainei după război este una dintre prioritățile politice majore ale CNUE. În acest context, este de maximă importanță să fie asigurată securitatea juridică și instaurată încrederea în ceea ce privește investițiile viitoare în economia ucraineană.

În special, în procesul de reconstrucție a țării trebuie avute în vedere garantarea deplină a drepturilor constituționale de proprietate, reglementarea legală a procedurilor privind familia și moștenirea, protecția celor mai slabi și reconstituirea registrelor publice.

București, 7 februarie 2024

Biroul Comunicare
Uniunea Națională a Notarilor Publici din România